

BIJLAGE

Datum	22 februari 2022
Behandeld door	F van Egmond
Doorkiesnummer	030 - 2861712
E-mailadres	f.van.egmond@utrecht.nl
Kenmerk	9758021
Onderwerp	Voortgangsrapportage mbo uitvoeringsplan 2021
Beleidsveld	Middelbaar beroepsonderwijs

In deze bijlage leest u de tweede voortgangsrapportage mbo uitvoeringsplan 2020-2022 en komen we tegemoet aan de toezegging (2020/T261) uw raad jaarlijks te informeren over de voortgang die is geboekt op het uitvoeringsplan sterk Utrechts MBO. We gaan in deze rapportage in op de voortgang die het afgelopen jaar is geboekt op doelstellingen die zijn geformuleerd op de vier ambities in het mbo uitvoeringsplan. Ook geven we aan hoe we uitvoering hebben gegeven aan de toezeggingen die betrekking hebben op het mbo zoals zijn opgesomd in de collegebrief.

Met het mbo uitvoeringsplan plaatsen we het Utrechts mbo in de schijnwerpers door te werken aan de volgende vier ambities:

- Ambitie 1 - Podium voor het Utrechtse mbo
- Ambitie 2 - Gelijke kansen in het onderwijs
- Ambitie 3 - Gelijke kansen op de arbeidsmarkt
- Ambitie 4 - Voorbereid op de toekomst

De uitvoering geven we vorm in nauwe samenwerking met de Utrechtse mbo's: ROC Midden Nederland, MBO Utrecht, Grafisch Lyceum Utrecht en Nimeto. Daar waar kan zoeken we de aansluiting met de partners in de stad en met de opgaven die hieraan bijdragen.

Kernboodschap Sterk Utrechts mbo

Het Utrechts mbo-onderwijs behoort tot het beste van de grote steden in Nederland. Als dé onderwijsstad van Nederland geven wij daar graag ruchtbaarheid aan. De vier mbo's leiden in Utrecht dagelijks meer dan 20.000 studenten op en daarmee zijn ze één van de grootste leveranciers voor de Utrechtse arbeidsmarkt. Die arbeidsmarkt zit te springen om mbo-opgeleiden, ze zijn onmisbaar voor de Utrechtse economie. De komende jaren willen we het mbo in de schijnwerpers zetten, zodat iedereen ziet en ervaart hoe belangrijk het mbo is voor onze stad. Talenten op het mbo krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van morgen. Dit willen we bereiken samen met het héle beroepsonderwijs, van vmbo tot hbo, en met het regionale bedrijfsleven. We bieden het Utrechts mbo een podium!

Ambitie 1 – Podium voor het Utrechtse mbo

Het belang van mbo vakmanschap willen we meer zichtbaar maken in onze stad. Zodat de Utrechters meer bewust zijn van de fundamentele bijdrage die mbo'ers leveren. Met het podium voor mbo-studenten geven we vorm aan de volgende doelstellingen:

- a) We bieden een **podium aan het mbo talent** en vergroten zichtbaarheid
- b) We werken aan een positief **imago** van **mbo030**
- c) Utrechtse mbo-student neemt actief deel aan het **Utrechts studentenleven**
- d) WorldSkills the finals

Ad a) Podium aan het mbo talent

Nadat in 2020 de toonaangevende evenementen door de coronacrisis volledig wegvielen, stond in 2021 alles klaar om de Utrechtse studenten een mooi podium te bieden tijdens de vele evenementen die Utrecht rijk is. Helaas vielen in 2021 ook weer vele toonaangevende evenementen van de kalender. We kijken dan ook reikhalzend uit naar 2022 waar we met Utrecht 900 en de Vuelta twee evenementen hebben waar mbo-studenten het podium kunnen nemen.

Gelukkig hebben we de mbo-studenten ook in 2021 weer vele alternatieve podia kunnen bieden waar Utrecht kennis kon maken met het vakmanschap van de Utrechtse mbo-studenten. We noemen verschillende voorbeelden.

- Sinds half oktober is in winkelcentrum Nova in Kanaleneiland Loket 1 geopend waar studenten van het Business & Administration College van ROC Midden Nederland bewoners uit de wijk helpen met juridische vragen. In het loket doen studenten werk- en leerervaring op én dragen zij bij aan de buurt van de school. Het idee van het wijkloket is samen met Academie van de Stad ontwikkeld. Er komt een tweede loket in Overvecht.
- Studenten van de opleidingen Medewerker Creatieve Productie en Creatief DTP'er van het Grafisch Lyceum Utrecht hebben de uitnodiging en al het promotiemateriaal voor het kerstconcert van De MuziekFabriek voor hun rekening genomen.
- Studenten van Nimeto hebben een Biebboot ontworpen. De bibliotheek is dé plek waar burgers die niet beschikken over digitale vaardigheden of middelen deze (verder) kunnen ontwikkelen en van de (digitale) faciliteiten gebruik kunnen maken. De BiebBooth biedt een privé plek om mensen die niet beschikken over digitale vaardigheden en middelen te helpen bij het ontwikkelen van deze steeds noodzakelijkere skills. Het nodigt uit om mensen kennis te laten maken met nieuwe vormen van digitale communicatie. Het gaat om een plek waar tijd is. Een plek waar je fouten mag maken en waar iemand in de buurt is om je te helpen. Vanwege corona kon het ontwerp in 2021 nog niet fysiek worden gerealiseerd.
- Voor een eigen Kerstproductie voor de stadsschouwburg hebben studenten van Nimeto beeldmateriaal verzorgd. Omdat de schouwburg vanwege Corona nog gesloten was, konden alleen de foto's gepresenteerd worden.
- Studenten van het Creative College en Horeca & Toerisme College van ROC Midden Nederland hebben het evenement de Tour du ALS ondersteund door de catering te verzorgen en door het vastleggen van verschillende videobeelden. Dit jaar is er een recordbedrag opgehaald.
- Studenten van de academie Handel en Ondernemen van MBO Utrecht hebben een project opgestart waarbij ze geld inzamelen om gezinnen bij de Voedselbank een stapje verder te helpen. Er zijn 100 voedselpakketten uitgedeeld aan gezinnen die voor de feestdagen weinig of geen budget hebben. In deze pakketten

kunnen de gezinnen verschillende producten vinden. Denk aan olliebollenmix, kerstkoekjes, diverse houdbare producten en verse producten.

- Ook studenten van de opleiding Webdesign van het Grafisch Lyceum Utrecht hebben, als opdracht voor de Proeve van Bekwaamheid, een project voor de Voedselbank Utrecht Overvecht gedaan. Ze ontwikkelden een campagne en een website om meer structurele donaties te genereren. De Voedselbank krijgt steeds minder donaties, terwijl zij deze nu juist hard nodig heeft. De campagne en website moeten daar verandering in brengen.
- Eind november hebben vier vrolijke Pieten van MBO Utrecht de leerlingen van basisschool de Kaleidoskoop aan de Columbuslaan verrast. De Pieten van de Academie voor Kind & Onderwijs werden met open armen ontvangen. Ze deden spelletjes met de kinderen en uiteraard werden er Sinterklaasliedjes gezongen. Nadat alle kinderen pepernoten had ontvangen werden onze Pieten dankbaar uitgezwaaid.
Het betrof hier om een activiteit van Aanpakkers. Doel van het project Aanpakkers is om vanuit MBO Utrecht de verbinding te leggen met de wijk Kanaleneiland, anticiperend op het nieuwe onderwijsgebouw waar fysieke ruimte wordt gecreëerd om bewoners uit de wijk naar binnen te halen. Studenten verbinden zich daarnaast met de wijk door activiteiten in de wijk uit te voeren en hiermee van waarde te zijn voor de bewoners.
- We zijn super trots. 'Onze' student Louise Babel van het Grafisch Lyceum Utrecht is verkozen tot Landelijke Ambassadeur MBO. De tweedejaars studente Mediamanagement en marketing won de finale van de verkiezing 'Mbo'ers pakken aan' van de Mbo Raad. De jury was unaniem en koos voor haar om haar power, zelfvertrouwen en duidelijke visie. Volgens Louise staat het mbo voor kansen. Als landelijke ambassadeur is Louise afgelopen jaar het gezicht geweest van het mbo onderwijs. Ze heeft haar stem laten horen! Want Louise heeft een stem, net als alle mbo'ers! En nog wordt ze gevraagd voor diverse podia. Bijvoorbeeld bij het aankomende congres VMBO-MBO is ze weer de spreker die alles aan elkaar gaat breien.

Ad b) Imago mbo030

In 2021 zijn de Utrechtse mbo-instellingen samen met het reclamebureau 'Everybody Likes Penguins' een bewustwordingscampagne gestart. Het doel is om de schijnwerpers op het Utrechtse mbo te zetten. De lancering van de campagne heeft even op zich laten wachten als gevolg van coronamaatregelen. Op 30 juni kon het evenement eindelijk plaatsvinden. Klaas Verschuure, wethouder mbo, heeft toen samen met drie student-ambassadeurs, de allereerste mbo-straat van Nederland geopend. Inmiddels vindt deze actie navolging in andere steden. Studenten van verschillende opleidingen hebben op 30 juni diverse ludieke acties gedaan voor de ondernemers en bewoners in de straat. De campagne 'Mede mogelijk gemaakt door de Utrechtse mbo'ers' loopt tot en met 2022 door. Er is een gezamenlijke huisstijl ontwikkeld en er is een online campagne aan gekoppeld.

In 2021 heeft het Utrechtse mbo ook het bid voor het NK voor beroepen, Skills The Finals, binnengehaald. Op 31 maart en 1 april 2022 vinden de finale vakwedstrijden voor beroepen in de Jaarbeurs plaats. Na afgelopen zomer is een projectteam ingesteld om Skills The Finals voor te bereiden. Het is de kers op de taart van het mbo op het podium. Er wordt ook een partnerprogramma ontwikkeld met als doel om samen ambities te formuleren om het mbo blijvend op het Utrechtse podium te houden.

Ad c) Mbo en Utrechts studentenleven

Landelijk hebben verschillende wijzigingen plaatsgevonden waarmee mbo-studenten steeds meer dezelfde rechten krijgen als hbo- en wo-studenten. Vanaf studiejaar 2020-2021 is in de wet geregeld dat mbo'ers officieel student zijn in plaats van deelnemer. Daarmee is ook de wens geuit dat ze dezelfde rechten krijgen als studenten in het hoger beroepsonderwijs (hbo) en universiteit (wo). Tegenwoordig hebben mbo-studenten recht op een Ov-studentenkaart, kunnen BOL-studenten vanaf hun 18de jaar gebruik maken van studiefinanciering en kunnen mbo-studenten zich inschrijven bij studentenhuysvesting. Daarbij komt dat per 1 augustus 2023 de rechtspositie en rechtsbescherming

van mbo-studenten verandert en dat per 1 augustus 2021 het mbo-studentenfonds in werking is getreden. Ook in Utrecht zetten we in op de verbetering van de positie van de mbo-student en zorgen we ervoor dat de Utrechtse mbo-student actief deelneemt aan het Utrechts studentenleven. En daarbij gelijke behandeling ervaart ten aanzien van hbo- en wo-studenten.

Met het oprichten van de mbo-studentenraad 'MBO-sr030' werken we gezamenlijk aan de doelstellingen zoals genoemd in het uitvoeringsplan. In deze overkoepelende studentenraad zijn de vier Utrechtse mbo's vertegenwoordigd. Zij maken zich onder andere hard voor dat ook mbo-studenten kunnen deelnemen aan studentensport en de UIT-week. We hebben gezamenlijk de volgende doelstellingen bereikt:

- In 2021 is de mbo-studentenraad voortgezet en vinden maandelijkse vergaderingen plaats. Er wordt nauw samengewerkt met VIDUIS.
- Mbo-studenten denken actief mee over het Utrechtse studentenleven en hebben de eerste voorstellen voor verbeteringen aangedragen. De studenten willen de komende maanden daarvoor ook op bestuurlijk en politiek niveau het gesprek zoeken over een inzet voor mbo-studenten.
- In 2021 starten we met diverse pilots binnen de studentensport en introductietijd.
- De studenten van de sr030 worden ingezet als klankbord voor de ambities en ontwikkelingen rondom het mbo-uitvoeringsplan.

Ad d) WorldSkills the finals

Op 31 maart en 1 april 2022 komt Skills The Finals, het grootste beroepsevenement in Nederland, naar de Jaarbeurs in Utrecht. Zo'n 1.000 finalisten van Skills Talents (vmbo) en Skills Heroes (mbo) strijden twee dagen om Nederlands Kampioen te worden in hun vakgebied. WorldSkills Netherlands organiseert het evenement in nauwe samenwerking met het Utrechts mbo: ROC Midden Nederland, MBO Utrecht, Grafisch Lyceum Utrecht, Nimeto en Yuverta.

De gezamenlijke mbo-instellingen zijn een projectteam gestart om een aantal activiteiten vorm te geven. Er is een speciaal programma voor vo-scholen, er komt een LOB-experience en een LOB-festival waar Utrechtse mbo-opleidingen zich kunnen presenteren. Ruim 300 Utrechtse studenten gaan meehelpen en er komt een apart partnerprogramma. Meer dan 60 publieke en private partners hebben het bid om Skills The Finals naar Utrecht te halen, ondersteund. Ook komt er een campagne om de inwoners van Utrecht te enthousiasmeren voor dit geweldige evenement. Skills The Finals is de kers op de taart waar het mbo letterlijk op het podium en in de schijnwerpers staat!

Ambitie 2 – Gelijke kansen in het onderwijs

Met de ambitie van Gelijke Kansen in het onderwijs sluiten we aan bij de ontwikkelingen van de regionale SchoolWerkt-agenda en zetten we in op het versterken van de zorg- en ondersteuningsstructuren bij de Utrechtse mbo's. We bieden studenten begeleiding wanneer ze een belemmering in hun leven ervaren die het succesvol volgen van school in de weg staat. Dit doen we door:

- a) Het bieden van **passende ondersteuning** binnen of zo dicht mogelijk op het onderwijs en waar nodig een verwijzing naar de zorg
- b) Het ondersteunen van studenten in een **succesvolle route van onderwijs naar duurzaam werk**

Ad a) Passende ondersteuning in het mbo

In Utrecht bieden we jongeren in de stad goed, actueel en relevant onderwijs. Waar dat niet voldoende is om tot succes te komen, organiseren we passende ondersteuning. Deze passende ondersteuning geven we vorm binnen of zo dicht mogelijk op het onderwijs en waar nodig met een verwijzing naar de zorg. Alle Utrechtse mbo's werken met een ondersteuningsstructuur die het beste aansluit bij dat wat hun studenten nodig hebben. Deze ondersteuningsstructuur is onderdeel van de kernpartneraanpak. Samen met het mbo buurtteam en Leerplicht/RMC wordt gekeken wat studenten aan ondersteuning nodig hebben. Waar nodig wordt de jeugdarts ingeschakeld.

Het Grafisch Lyceum Utrecht en Nimeto werken met een vaste contactpersoon bij het mbo buurtteam. Bij ROC Midden Nederland en MBO Utrecht is het buurtteam fysiek aanwezig op alle Utrechtse locaties om de studenten te ondersteunen. Bij de start zijn afspraken gemaakt over de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende kernpartners. Werkende weg blijft dit aandacht en aanscherping vragen. Dit gebeurt in goed overleg, met elkaar leren we elke dag en zorgen we gezamenlijk voor de juiste ondersteuning van de student. Waar in 2020 het aantal aanmeldingen in eerste instantie terugliep, is het aantal aanmeldingen in het 2^e coronajaar 2021 terug op het oude 'normale' niveau, vergelijkbaar met de jaren vóór 2020.

Naast de individuele begeleiding van de student op school, wordt door de kernpartners gewerkt aan de versterking van de sociale basis op school. In 2020 is hierbij extra aandacht geschonken aan de psychische weerbaarheid en dit is doorgezet in het afgelopen jaar. Zo is er samen met docenten gekeken naar het zo goed mogelijk in beeld houden van studenten in de perioden dat er alleen online contact was en het tijdig signaleren en bespreekbaar maken van psychische problemen.

Regionale samenwerking mbo's en jeugdhulp

Op 18 november 2020 is uw raad de toezegging gedaan u te informeren over de gesprekken met de regio over de buurtteams en de inzet in de regio (2020T439/M405).

In het afgelopen jaar hebben we samen met de omliggende gemeenten, het ROC Midden Nederland en mbo Utrecht, zowel bestuurlijk als ambtelijk, ingezet om de verbinding tussen mbo-student met een hulpvraag en de woonplaats van de student te verbeteren.

Aanleiding voor deze zoektocht is meervoudig. In de eerste plaats willen we ervoor zorgen dat elke mbo-student snel en goed hulp kan krijgen als dat nodig is. Die hulp bieden we in Utrecht via de buurtteams mbo. Daarbij maken we geen onderscheid tussen studenten uit Utrecht of daarbuiten. In de tweede plaats heeft een deel van de vragen van studenten ook inzet vanuit de woongemeente. Daarbij kan het gaan om vragen die gerelateerd zijn aan de thuissituatie, maar bijvoorbeeld ook om vragen over schulden. Het is dan zaak om, vanuit school en daar aanwezige hulp, snel de juiste weg te vinden.

In het bestuurlijk overleg met de regiogemeenten is afgesproken om samen toe te werken naar een directe, regionale aansluiting van onderwijs en hulpverlening en hulpverlening onderling en daarbij onder andere oog te hebben voor de inzet en inbreng van omliggende partijen zoals de jeugdgezondheidszorg en leerplicht/RMC. Deze ambitie vraagt nog een vervoltraject waarin onder meer de verschillende jeugdhulp organisaties, maar ook de professionals in het onderwijs en studenten zelf worden betrokken. Ondertussen is er een concrete afspraak gemaakt om in de regio's rondom Utrecht een begin te maken met het organiseren van één contactpunt per regio waar school/hulpverlening/student terecht kan als er hulp nodig is vanuit de woonplaats.

Ad b) Succesvolle route van onderwijs naar duurzaam werk

De vier Utrechtse mbo's hebben in samenwerking met het bedrijfsleven het 'Mentoringproject Sterk Utrechts mbo' in uitvoering. Mentoring biedt laagdrempelige informele ondersteuning aan jongeren, zodat deze zich optimaal kunnen ontplooiën in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij expliciet niet alleen om hulp bij omgaan met problemen, maar juist ook bij verwerven van werknemersvaardigheden en een professionele houding.

Mentoren uit de praktijk begeleiden bij vragen over

- **School en werk:** begeleiding bij studie-, beroepskeuze, sollicitatievaardigheden, zelfstandig een baan/stage vinden en behouden, starten met een eigen onderneming, opbouwen netwerk.
- **Zelfredzaamheid** organiseren van een zelfstandige leefsituatie, omgaan met geld, schulden, omgaan met instanties, administratie, huisvestingsproblemen.

- **Persoonlijke en sociaal-emotionele problematiek:** ontwikkelen zelfvertrouwen, omgaan met emoties, vertrouwen in de toekomst, omgaan met conflicten in de omgeving, ontdekken van talenten.
- **Vaardigheden:** plannen en organiseren, sociale vaardigheden, 21 -eeuwse vaardigheden.

Al snel meldden veel studenten zich aan en dreigde een tekort aan mentoren te ontstaan. Daarop is een wervingsflyer ontwikkeld en hebben de instellingen hun netwerken aangeboord.

Vermeldenswaardig is dat publicatie van de folder op het intranet van de gemeente Utrecht veel nieuwe mentoren onder werknemers van de gemeente Utrecht opleverde. De matching daarvan is in volle gang. Concreet zijn de volgende resultaten bereikt

- 27 mentoren zijn getraind de rest (12) sluit aan bij de training in februari en er zijn (online) teugkomdagen georganiseerd
- 11 jongere – mentorkoppels zijn gestart en 11 jongeren zitten in het proces om gematcht te worden.
- Er ligt een script – gemaakt door studenten van Nimeto – voor een (animatie) film. Het filmpje heeft helaas vertraging opgelopen door de laatste lockdown. Het filmpje zal in Q1 verschijnen.

Ambitie 3 – Gelijke kansen op de arbeidsmarkt

Mbo-studenten verdienen gelijke kansen op de arbeidsmarkt en in hun route daarnaartoe. Met deze ambitie hebben we aandacht voor de voorbeeldfunctie van de gemeente Utrecht als grote werkgever. Daarnaast gaat het om het vraagstuk van het vinden en behouden van stageplekken, met bijzondere aandacht voor het vraagstuk van stagediscriminatie.

We streven de volgende doelstelling na:

- a) **Gemeente Utrecht** geeft het goede voorbeeld **als werkgever** door stageplekken aan te bieden voor mbo'ers in verschillende niveaus.
- b) Iedere student heeft recht op **gelijke behandeling** bij het vinden en behouden van **een Beroeps Praktijkvorming (BPV)-plek** door te werken aan de volgende doelstellingen:
 - Studenten gaan in dialoog als ze merken dat er sprake is van (onbewuste) vooroordelen;
 - Studenten ervaren minder belemmeringen als gevolg van (onbewuste) vooroordelen.

Ad a) Gemeente Utrecht als werkgever

Als één van de grote werkgevers van de stad heeft de gemeente Utrecht een verantwoordelijkheid en voorbeeldrol als het gaat om het bieden van kansen voor studenten van alle mbo-opleidingen in de vorm van stages, leerwerkplekken, ervaringsplekken en banen. Eén op de drie medewerkers bij de gemeente Utrecht is werkzaam in een functie op mbo-niveau.

In 2021 is het aantal stages, met name mbo-stages, helaas achtergebleven op eerdere jaren en de ambities die we hierin hebben. De lagere aantallen zijn sinds het begin van de corona crisis opgelopen toen medewerkers op werklocaties sterk beperkt werden door de geldende coronamaatregelen, de onzekerheid voor de gezondheid van collega's en er weinig capaciteit was voor een goede begeleiding van stagiaires. In een aantal gevallen werden lopende stages vanuit de opleiding stopgezet.

Om de aantallen weer te laten stijgen is onderzocht waar knelpunten en kansen zitten voor het aanbieden van stageplekken in de organisatie en welke bijdrage alle organisatieonderdelen kunnen leveren om weer op het oude niveau te komen.

Zo is er bij Werk en Inkomen een eigen stage coördinatiepunt ingericht, zijn er voor alle organisatieonderdelen norm-aantallen vastgesteld en hebben er sessies tussen de mbo-opleidingen en de gemeentelijke organisatieonderdelen plaatsgevonden. Dit alles, zodat we beter en overzichtelijker de match kunnen maken met studenten die op zoek zijn naar een passende en uitdagende stage. En zo ervoor te zorgen dat in 2022 er wel weer minimaal 150 stageplekken voor mbo-studenten ingevuld kunnen worden binnen de gemeentelijke organisatie. Tot slot werken we

momenteel hard aan extra ontwikkelmogelijkheden voor startende medewerkers met een mbo-opleiding.

Als partner en coördinator van het actieplan stagetekorten hebben we ons in 2021 als gemeente ingezet door middel van een [gezamenlijke actie met mbo's, SBB en bedrijfsleven](#) ingezet om ervoor te zorgen dat we voldoende stageplekken in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht realiseren voor alle mbo-studenten. Het resultaat dat we nastreven is dat alle mbo-studenten die een stage moeten lopen, beschikken over een stage of leerbaan die geschikt en kwalificerend is voor de bol- of bbl-opleiding. Ook vanuit dit actieplan zetten we binnen onze rol als werkgever in op het realiseren van meer stages bij de gemeente Utrecht.

Ad b) Gelijke behandeling op de arbeidsmarkt

Met [motie 130 'Plan van aanpak tegen stagediscriminatie mbo-studenten' van juli 2019](#) heeft uw raad het startsein gegeven voor een plan van aanpak stagediscriminatie, als onderdeel van de ambitie Gelijke kansen op de arbeidsmarkt. De eerste stap hierin was een [onderzoek van Verwey Jonker](#) waarvan de uitkomsten in juni 2021 met u zijn gedeeld.

Het Verwey-Jonker instituut heeft de feitelijke en ervaren stagediscriminatie onder mbo-studenten onderzocht. De feitelijke discriminatie is onderzocht door middel van praktijktesten als uitwerking van het instrument mystery guests. Hiervoor zijn 577 sollicitaties verstuurd naar 288 vacatures. Daarnaast is de ervaren stagediscriminatie onderzocht door het afnemen van 637 enquêtes, 16 diepte-interviews bij studenten en het organiseren van groepsgesprekken met onderwijsprofessionals en werkgevers.

Het onderzoek laat zien dat studenten van Utrechtse mbo-instellingen te maken hebben met discriminatie bij het zoeken naar een stage en tijdens de stage. De belangrijkste uitkomsten zijn:

1. Er sprake is van discriminatie op grond van gender: vrouwelijke studenten hebben een grotere kans op een positieve reactie van een stagebedrijf dan mannelijke studenten die dezelfde productieve kenmerken hebben. Met name in de bouw en techniek is de positieve discriminatie van vrouwelijke studenten groot. Bij wet is deze vorm van positieve discriminatie toegestaan wanneer in een bepaalde functie binnen een bedrijf aanzienlijk minder vrouwen dan mannen werken.
2. Er sprake is van discriminatie op grond van migratieachtergrond: studenten met een naam die verwijst naar een migratieachtergrond hebben minder kans op een positieve reactie dan studenten met dezelfde productieve kenmerken die geen migratieachtergrond hebben. In de sector zorg en welzijn is echter geen sprake van discriminatie op deze grond.
3. Er sprake is van discriminatie van moslimstudenten in de sector ICT en van positieve discriminatie van moslimstudenten in de sector zorg en welzijn.

Uit de enquêtes blijkt dat ongeveer een kwart van de mbo-studenten tijdens het zoeken van een stage discriminatie heeft ervaren of hierover een vermoeden heeft. Tijdens de stage ervaart één op de acht discriminatie. In beide gevallen gaat het vooral om discriminatie op basis van opleidingsniveau, het land waar hun ouders of grootouders geboren zijn, hun geloof, hun kleding en/of huidskleur. Uit de enquêtes en interviews blijkt dat mbo-studenten vaak twijfelen over hun eigen discriminatie-ervaringen, dat zij behoeften hebben aan meer voorlichting en een soort stappenplan en/of een onafhankelijke vertrouwenspersoon bij wie ze terecht kunnen.

Van aanbevelingen naar een gezamenlijk plan van aanpak

Op verzoek van uw raad is op 28 september 2021 een raadsinformatiebijeenkomst stagediscriminatie georganiseerd met: raadsleden, betrokken ambtenaren, deskundigen en bestuurders van de Utrechtse MBO-instellingen. Het onderzoek stagediscriminatie en de bijbehorende raadsbrief zijn vervolgens met uw raad besproken in de commissie Onderwijs, Werk en Economie op 4 november 2021.

De aanbevelingen en de uitkomsten uit beide besprekingen zijn we in nauwe samenwerking met de vier Utrechtse mbo's en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) aan het uitwerken tot een plan van aanpak. Onze gezamenlijke ambitie met dit plan van aanpak is een inclusieve Utrechtse stagemarkt, waar kansen liggen voor iedereen. Dat betekent dat sollicitanten op basis van hun competenties worden beoordeeld in plaats van hun achtergrond en dat werkgevers het belang van diversiteit omarmen en bereid zijn om daarin te investeren. Daar waar discriminatie, desondanks, blijft voorkomen stellen wij een norm en daar verbinden wij gevolgen aan. Tijdens dit gehele proces hebben wij regelmatig contact en inspraak georganiseerd met studenten, de overkoepelende mbo-studentenraad SR030 en JOB de landelijke MBO-studentenorganisatie.

De ontwikkeling van het plan van aanpak is in de laatste fase en zal in Q2 met uw raad worden gedeeld.

Ambitie 4 – Voorbereid op de toekomst

Met deze ambitie stimuleren we de beweging naar toekomstbestendig mbo-onderwijs. Om dit te ondersteunen zetten we in op actieve samenwerking tussen onderwijs (mbo samen met hbo en wo), bedrijfsleven en gemeente. Doelstellingen waaraan we in de sectoren met duurzaam arbeidsmarktperspectief aan werken zijn voldoende instroom en behoud van studenten, leven lang ontwikkelen en aanboren van nieuwe doelgroepen en zij-instromers en het tot stand brengen van innovaties door co-creatie van onderwijs en bedrijfsleven. We gaan per marktsector in wat is bereikt op deze doelstellingen:

- a) Samenwerking arbeidsmarkt: Zorg en gezondheid
- b) Samenwerking arbeidsmarkt: ICT
- c) Samenwerking arbeidsmarkt: bouw, techniek en energietransitie
- d) Samenwerking arbeidsmarkt: creatieve industrie

Ad a) Samenwerking arbeidsmarkt: Zorg en gezondheid

Om ervoor te zorgen dat er ook in de toekomst voldoende professionals zijn in de zorgsector zetten we in op het vergroten van de instroom en behoud van studenten, het benutten van alle mbo-opgeleiden, leven lang ontwikkelen en het ontwikkelen van zorgvernieuwingen. De coronacrisis vraagt ook extra inzet om voldoende stageplekken te creëren, ook in de zorg. Daarom hebben we hier extra aandacht voor. In 2021 hebben ROC Midden Nederland en MBO Utrecht de samenwerking verder aangehaald in afstemming met de marktgroep zorg.

Werkveldbijeenkomst vergroten instroom niveau 3

We zien dat veel kaderstudenten kiezen voor een niveau 4 opleiding, terwijl instromen op niveau 3 logischer is en leidt tot een beter studentsucces in de zorg. Daarom hebben de decanen van MBO Utrecht en ROC Midden Nederland de handen ineengeslagen met als startpunt een brede werkveldbijeenkomst over het vraagstuk.

Daarnaast is ROC Midden Nederland aan de slag gegaan om tijdens open dagen/avonden in de voorlichting meer uitleg te geven over het verschil tussen niveau 3 en 4 en het arbeidsmarktperspectief. Bovendien is er een eerste slag gemaakt om het curriculum van niveau 3 en 4 zo op elkaar af te stemmen dat gestart kan worden met een basisjaar. In dit basisjaar wordt gewerkt met een BSA-procedure (bindend studieadvies) waarbij studenten het gehele jaar inzicht krijgen in zowel hun studieresultaten op het niveau van niveau 3 en niveau 4. Als studenten dan niveau 4 niet halen, komt dit niet onverwacht. We verwachten dat afstroom naar niveau 3 daarmee ook beter gaat.

Ontwikkelen en aanbieden leereenheden maatschappelijke zorg

In 2021 is gestart met de ontwikkeling van nieuwe leereenheden Individuele ondersteuning in de maatschappelijke zorg, Coördinatie en organisatie en Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg. De leereenheden worden momenteel ontwikkeld, waarbij de verwachting is dat ze in najaar 2022 kunnen worden aangeboden. Dit is echter mede afhankelijk van het vaststellen van het nieuwe kwalificatiedossier van de Maatschappelijke Zorg

Matchingsgesprekken

Het ROC Midden Nederland biedt matchingsgesprekken aan voor zij-instromers en zittende medewerkers zodat zij op maat gemaakte trajecten kunnen volgen in en richting de zorg. Na de intake kunnen de deelnemers door middel van modulair onderwijs in hun eigen tempo de leerroute doorlopen. De groep groeit, vanaf januari 2021 volgen 24 leerlingen deze opleiding. Ook wordt er met een tweede klas gestart.

Werkplek leren

De afdelingen Verpleegkunde, Verzorging en Assistenten in de Gezondheidszorg hebben een medewerker werkplekleren aangesteld vanuit het mbo uitvoeringsplan. Deze heeft contact met onze instellingen om uitleg en toelichting te geven op het werkplekleren, de doelstellingen en de meerwaarde van werkplekleren. Er hebben al vele gesprekken plaatsgevonden en we hebben daarmee ook meer studenten een plek kunnen geven ten behoeve van het werkplekleren.

Future Care Labs

Door middel van de Future Care Labs van het ROC Midden Nederland kunnen zowel studenten als zorginstellingen leren met technologie. Momenteel wordt eraan gewerkt om de Future Care Labs ook te implementeren in het curriculum van andere afdelingen. Daarnaast richten het Vitaliteitslab en het mobiele vitaliteitslab zich op vitaliteit, positieve gezondheid en gezonde leefstijl. Hier kunnen studenten, professionals en inwoners van Utrecht ervaren hoe de aanpak van Positieve Gezondheid hun eigen leven, en dat van de mensen om hen heen, kan beïnvloeden.

Het realiseren van voldoende stageplekken voor mbo-studenten in de zorg blijft een uitdaging. Door middel van het actieplan stagetekorten mbo-studenten regio Utrecht is in 2021 ingezet op het creëren van voldoende stageplekken voor zorgstudenten, zodat uitval en vertraging wordt voorkomen. Door de coronacrisis is dit doel uit het mbo uitvoeringsplan nog urgenter geworden. Voor dit actieplan wordt o.a. actief samengewerkt met Utrechtzorg.

Ad b) Samenwerking arbeidsmarkt: ICT

Omdat de vraag naar ICT'ers hoog blijft zetten we in op het verhogen van de instroom naar ICT-opleidingen en behoud van studenten. Deze sector ontwikkelt zich snel waardoor het ook van belang is dat het onderwijs het opleidingsaanbod actueel houdt en vernieuwingen inbrengt in het curriculum. Vanuit de opgave Werk voor Iedereen is in 2021 de Utrecht Tech Community opgericht. Deze stichting is de verbindende factor tussen concrete projecten gericht op werving en behoud van IT talent. Onder andere door de oprichting van de Utrecht Tech Community wordt de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs in de IT-sector verstevigd.

Vanuit het mbo uitvoeringsplan is een aantal projecten gestart, waarbij het doel is om op basis van de vraag uit de markt opleidingen aan te scherpen en nieuw opleidingen vorm te geven.

MBO Utrecht is bezig met de ontwikkeling van een ICT leerbedrijf VOOR-U-IT, waarbij ook ROC Midden Nederland zal aansluiten. MBO Utrecht is reeds gestart met een kleinschalige pilot voor een schoolleerbedrijf met studenten die de opleiding Game-development volgen. Deze studenten hebben in beginsel een veilige omgeving nodig om de beroepspraktijkvorming op te doen. Vanuit het schoolleerbedrijf wordt begeleiding gegeven door een vakdocent/SLB, het BPV bureau en een begeleider die de processen bewaakt en de studenten coacht op het gebied van het versterken van

beroepshouding, planning en klantencontact. Voor het schoolleerbedrijf wordt continue gezocht naar opdrachten vanuit het bedrijfsleven die de studenten kunnen uitvoeren, zodat ze leren hoe het is om bijv. klantcontact te hebben, wensen en eisen, opdrachten vast te stellen en zich te ontwikkelen als junior-programmeurs. Hiervoor is nu een website in ontwikkeling.

Het Grafisch Lyceum Utrecht heeft in 2021 de ontwikkeling van de opleiding Creatief Software Developer doorgezet, wat een doorontwikkeling van de huidige software opleidingen is. De programmeurs van het Grafisch Lyceum Utrecht gaan in de nabije toekomst een breder werkveld bedienen. Studenten vanuit deze opleiding kunnen in de toekomst terecht bij bedrijven van vele sectoren. Daarnaast heeft het Grafisch Lyceum Utrecht in 2021 'Het Bureau' gestart. Een loket waar alle praktijkopdrachten uit het Utrechtse bedrijfsleven, waar studenten multidisciplinair aan werken in een praktijkgerichte setting.

Vanuit Nimeto is een trendonderzoek verricht naar toekomstige markt in Design, Wayfinding en Digital signing. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek is in 2021 het onderwijscurriculum aangepast aan de toekomstige markt.

Ad c) Samenwerking arbeidsmarkt: bouw, techniek en energietransitie

De ambities van de stad op het gebied van woningbouw en verduurzaming zijn fors. Hier zijn de komende jaren voldoende technisch geschoolde mensen voor nodig die de juiste vaardigheden hebben om hieraan bij te dragen. Zowel vanuit de opgave Werk voor Iedereen als middels de eerste en tweede subsidieaanvraag van het mbo uitvoeringsplan zijn stappen gezet om ervoor te zorgen dat de toestroom van studenten naar technische opleidingen groeit. Initiatieven als Sterk Techniekonderwijs en Bouw = Wouw droegen in 2021 opnieuw flink bij aan het enthousiasmeren van vmbo-leerlingen, jongeren en zij-instromers voor de bouw en techniek. Momenteel wordt er een leerlijn opgezet waarbij wordt uitgegaan van wat concreet nodig is in de markt aan vaardigheden. Hier worden vervolgens leerdoelen en leerlijnen voor de studenten aan gekoppeld.

De gemeente en het onderwijs zoeken samen naar mogelijkheden om mbo-studenten te betrekken bij vernieuwende bouwprojecten. Voor de ontwikkeling van bedrijvenpark Strijkviertel verkennen we momenteel hoe mbo-studenten al vroeg een bijdrage kunnen leveren. In deze fase in de vorm van praktijkopdrachten. De gemeente is hiervoor in gesprek met het ROC Midden Nederland, Nimeto en het Wellantcollege.

Binnen de vastgoedbranche neemt domotica steeds een belangrijker plaats in. De 'internet of things' is ook voor de vastgoedadviseur steeds meer een gegeven en daarom zal de toekomstige vastgoedadviseur hier verstand van moeten hebben. Nimeto onderzoekt hoe de ontwikkelingen op dit gebied kunnen worden geïntegreerd in het curriculum om de student op de toekomst voor te bereiden. In 2021 is daarnaast een verkenning gedaan om de bereidheid bij bedrijven te onderzoeken een rol te spelen bij Nimeto en onderdeel te worden van het netwerk van bedrijven (community). Uit de eerste aanvraag is een groep van vijf bedrijven gekomen die structureel wil bijdragen en een tiental bedrijven dat incidenteel wil bijdragen. Nimeto is verheugd dat een belangrijke partner als de Vereniging Metalen Ramen en Gevels, een belangrijke innovatieve aanjager voor een honderdtal bedrijven uit die sector, structureel wil bijdragen. Het betreft verder toeleveranciers, installatie-, isolatie- en bouwbedrijven die de nieuwste ontwikkelingen maken en creëren op de onderwerpen: duurzaamheid en circulariteit.

Een andere mooie ontwikkeling om studenten klaar te stomen voor de duurzaamheidsopgave van de toekomst is het Vakcentrum Duurzame Energie van het ROC Midden Nederland. In dit vakcentrum wordt een aantal techniekopleidingen gebundeld die gericht zijn op de gebouwde omgeving. Leerlingen én docenten gaan hier aan de slag met de nieuwste technieken in de energietransitie, om die steeds meer in te bedden in het huidige onderwijsaanbod. Dit is mede mogelijk gemaakt door de

toegekende subsidie van het Regionaal Investeringsfonds (RIF). De gemeente Utrecht is steunpartner van de RIF-aanvraag.

Ook start het Scholingsinitiatief Infratechniek bij ROC Midden Nederland. De energietransitie zorgt nu al voor vacatures; dat worden er nog veel meer. Om die te kunnen vervullen zijn opleidingen in infratechniek hard nodig. Denk aan banen als monteur gas, water en warmtedistributie. Mede door bijdrage van de Gemeente Utrecht wordt dit nu mogelijk gemaakt. Deze app is in eerste instantie gericht op de bouwopleidingen omdat daar een vraag lag. Het doel van deze app is om uitval te voorkomen.

Ad d) Samenwerking arbeidsmarkt: creatieve industrie

Sinds de zomer van 2021 hebben we de creatieve industrie toegevoegd als sector waar we vanuit het mbo uitvoeringsplan extra inzet op plegen. Met twee specifieke creatieve vakscholen en de vele creatieve opleidingen bij de grote mbo instellingen een hele logische keuze. Sindsdien is door het Grafisch Lyceum Utrecht een onderzoek gedaan naar de skills die een creatief technoloog dient te bezitten in de arbeidsmarkt van de toekomst. Waarbij is gekeken naar de technische skills op het gebied van automatisering, robotisering en skills om complexe technische en sociaal-maatschappelijke problemen te analyseren en daarvoor creatieve/innovatieve, duurzame en gebruiksvriendelijke oplossingen te ontwikkelen. Daarbij zijn ook onderwijsvormen verkend die passen bij het aanleren van deze skills. Een creatieve technoloog maakt gebruik van de meest moderne technieken en specialistische kennis op het vlak van robotica, blockchain, 3-d ontwerp, chiptechnologie en sensoren. De creatief technoloog functioneert in een snel veranderende context, waarin hij/zij steeds anticipeert op technologische en maatschappelijke vernieuwing. Het onderzoekend en experimenterend onderwijs in technische labs is een goede onderwijsomgeving om de skills aan te leren. In 2021 heeft het Grafisch Lyceum een verkenning gedaan naar de versteviging van hun 3-d lab. De uitkomsten van de verkenningen wordt gebruikt om in gezamenlijkheid met de andere drie Utrechtse mbo instellingen tot de ontwikkeling van een opleiding tot Creatief Technoloog te komen.

